

5/2019 Gaia

EBAZPENA, LANGILE PUBLIKO BATI ATZERRIRA BIDAIA BAT EGITERA GONBIDATU ETA GASTU GUZTIAK ORDAINTZEAREN INGURUAN EGINDAKO KONTSULTARI BURUZKOA

I.- KONTSULTA

1.- Foru sektore publikoko Erakundearen Etika Batzordera (EEB) 2019ko maiatzaren 8an igorritako posta elektronikoz bidez, (...)ko zuzendari (...) andreak kontsulta egin du, bere zuzendaritzako teknikari batek Japoniako biltzar batera joateko jaso duen gonbitari buruz.

Mezuan adierazten denez, (...) enpresak (...) munduko biltzarra antolatu du Japonian. Unibertsitateko doktoreak, Administrazioako eta zenbait erakundetako kideak eta (...) enpresako kideak arduratuko dira hitzaldiak emateaz. Gainera, zenbait instalazio eta toki bisitatuko dira, biltzarraren esparruan.

Enpresa hori ez da Gipuzkoako Foru Aldundiaren zuzeneko kontratista, baina foru Aldundiarekin kontratuak dituzten zenbait enpresaren hornitzaile da, enpresa nagusia baita (...) egiten. Hain zuzen ere, (...) izan ohi du pisu ekonomikorik handiena kontratazio agirietan, berariaz adierazten direnetatik.

Aipatutako enpresak biltzar horretara entzule gisa joatera gonbidatu du (...) Zuzendaritzako teknikari bat, eta bidaiaren, egonaldia eta otorduen gastuak ordainduko dizkiola adierazi dio.

2.- Egoerak sortzen dizkion zalantza etikoak ikusita, zuzendariak EEBren iritzia eskatu nahi du, bidaia hori egitea batzordean ezarritakoarekin bat datorren edo ezarritako balio edo printzipioen bat urratzen duen jakiteko.

II.- ARAU APLIKAGARRIAK

1.- 2016ko martxoaren 1eko Foru Gobernuaren Kontseiluaren erabakiz Gipuzkoako Foru Aldundiaren eta hartako sektorearen Erakundearen Zuzentasun Sistema onartu zen. Sistema horren bidez etika publikoa eta eredugarritasuna sendotu nahi dira nortasun ikur modura.

Sistema horren esparruan, Foru Aldundiaren Gobernu Kontseiluaren 2017ko irailaren 5eko Erabakiaren bidez, kontratazio publikoari aplikatu beharreko jokabide kodea eta zuzentasun instituzionaleko esparrua (KJK) onartu zen; horretan, kontratazio publikoaren alorreko jardueretan jarraitu beharreko balio etikoak eta jokabide arauak ezartzen dira, baita kudeaketa onaren eta jarduera arau profesionalen printzipioak ere, hala kargu publikoentzat eta foru langile publikoentzat

beren eginkizunak betetzearekin zerikusia duten lanbide jarduera guztietan, nola kontratazio prozeduretan parte hartuko duten enpresa eta entitate lizitatzailerentzat.

Bestalde, Foru Aldundiaren Gobernu Kontseiluaren 2017ko azaroaren 7ko Erabakiaren bidez, Gipuzkoako Foru Enplegu Publikoaren Etikaren eta Kudeaketa Onaren Kodea (EPJK) onartu zen; horretan, kontratazio publikoaren alorreko jardueretan jarraitu beharreko balio etikoak eta jokabide arauak ezartzen dira, baita kudeaketa onaren eta jarduera arau profesionalen printzipioak ere, foru langile publikoentzat, beren eginkizunak betetzearekin zerikusia duten lanbide jarduera guztietan.

2.- Hala EPJK kodearen nola KJK esparruaren arabera, martxoaren 1eko 3/2016 Foru Dekretuaren bidez sortutako Foru sektore publikoko Erakundearen Etika Batzordeak izango du bermerik handiena eta organo horrek ezagutuko ditu horiek aplikatzeari buruzko alderdi guztiak.

EPJK kodearekin lotutako gaien inguruan erabakitzeko, langile guztiak ordezkatzeko dituen pertsona bat izendatuko da, eta kontratazio arloko aditu baten aholkularitza jaso ahalko du, KJKri dagokionez.

3.- Aipatu foru dekretuaren arabera, EEBri dagokio Erakundearen Zuzentasun Sistemaren garapenerako tresna ezberdinetan ezarritako balio, printzipio eta jokabide arauak ez betetzearekin lotuta jasotako kexa eta salaketak izapidetu eta ebaztea.

4.- Gipuzkoako Foru Aldundiko langile publikoa den eskatzaileari EPJK kodea aplikatzen zaio, kodearen 1.1. artikulua arabera, bai eta KJK esparrua ere, horren 3. artikulua arabera.

III. ERAKUNDEAREN ETIKA BATZORDEAREN BALIOESPENA

1.- Gai honetan, beharrezkoa da hala EPJK kodean nola KJK esparruan ezarritakoa kontuan hartzea; izan ere, zalantzak sortzen dituen egoeraren jatorria foru Aldundiko teknikariaren eta biltzarrera joatera gonbidatzen dion enpresaren arteko (zeharkako) harreman hori da, hain justu.

2.- Kontsultan berariaz aipatzen denez enpresa ez dela foru Aldundiaren kontratista, kontratazioari buruzko kodeak horri buruz diona aztertuko dugu, hasteko.

Aipatutako bidaiaren inguruan kodearen aginduek jasotzen dutena azertu aurretik, kontuan hartu behar dugu gonbita egin duen enpresa ez dela foru-administrazioaren zuzeneko kontratista.

Kodearen helburuak eta aplikazio eremuari buruzko artikuluek diotenez, KJK esparrua hala foru-administrazioko langileei nola lizitazioetan parte hartzen duten enpresei aplikatzen zaie.

1.- Helburua

1.1.- Kode honek kontratazio publikoaren alorreko jardueretan jarraitu beharreko balio etikoak eta jokabide arauak ezartzen ditu, baita kudeaketa onaren eta jarduera arau profesionalen printzipioak ere, hala kargu publikoentzat eta **foru langile publikoentzat** beren eginkizunak betetzearekin zerikusia duten lanbide jarduera guztietan, nola kontratazio prozeduretan parte hartuko duten **enpresa eta entitate lizitatzailleentzat**.

(...)

3.- Aplikazio eremua

(...)

Enpresa eta entitate lizitatzaillei dagokienez, **jarduera esparrua ezarri nahi du kontratazio prozeduraren zuzentasunaren berme gisa**, eta nahitaez betebeharrekoa izango da Gipuzkoako Foru Aldundiak sustaturiko lizitazioetan lehiatuko direnentzat eta horien esleipendunentzat.

(...)

Artikulu horiek lehen aldiz irakurtzean, uler daiteke KJK ez dela aplikagarria, aipatutako enpresa ez baita foru Aldundiaren lizitazio baten esleipenduna, eta, beraz, ez dela azertu beharrik horretan ezartzen diren balioak edo printzipioak urratzen diren. Alabaina, nabarmentzekoa da foru Aldundiaren zenbait lizitazioaren esleipendun diren zenbait enpresaren hornitzaile nagusia dela. Are gehiago, enpresa horrek fabrikatzen duen produktuak izaten du lizitazioaren pisu ekonomikorik handiena; horregatik, ezin da ohartarazi gabe geratu.

Gainera, KJK esparruaren aplikazio eremuan enpresa esleipendunei buruz hitz egiten den arren, testutik ondoriozta daiteke bertan ezarritakoa betetzeko betebeharra ez dagokiola soilik esleipendunari; aitzitik, aplikazio eremu zabalagoa dago. Hain zuzen ere, azpikontratazioari buruzko berariazko atal bat dauka, eta hau dio:

9. Azpikontratazioa

(...)

9.4.- **Azpikontraturiko enpresa** Kode honen edukiaz informatua izango da, baita horren **nahitaez betebeharreko izaeraz** ere.

Egia da kasu honetan ez dela berez azpikontrataziorik gertatzen (halakorik balego, ez legoke KJKren aplikazioari buruzko zalantzarik), baina agian ez du garrantzi handirik, Erakundearen Zuzentasun Sistemaren espirituari heltzen badiogu: kultura etikoa zabaltzea, Aldundiaren jarduera eremutik harago, Gipuzkoako gizarte osoari.

Erakundearen Zuzentasun Sistemaren Helburuak

*Gipuzkoako Foru Aldundiko Erakundearen Zuzentasun Sistemaren helburua da zuzentasun kultura garatu eta sustatzea, betiere **arduradun eta langile publiko guztiek eta foru publiko zerbitzuak ematen parte hartzen duten pertsona zein entitate guztiek betetzen dituzten funtzioen barne integratuta**. Era horretan, azpiegitura etikoa modu eraginkorrean (...)*

(...)

Jokabide kodeak

(...)

*6.- Halaber, kontratuak egikaritzean, **esleipendunei, emakidadunei eta hornitzaileei balore, printzipio eta jokabide arauak betetzea eskatuko zaie**, hala badagokio, betiere dagozkion aldaketekin, baldin eta herritarrei zerbitzu publikoak eskaintzen badizkiete edo ondasun publiko jakin batzuk hornitzen badituzte.*

(...)

Beraz, argi geratzen da helburua zerbitzu publikoak ematen zuzenean edo zeharka parte hartzen duten ahalik eta pertsona eta erakunde gehienetara heltzea dela, hornitzaile hutsak barne hartuta. Horretarako, EEBren ustez, nahiz eta enpresa esleipendunaren hornitzaile hutsa den, Erakundearen Zuzentasun Sistemari ezarritakoa aplikatu behar zaio biltzarra antolatzen duen enpresari –esleipendunaren hornitzaile den aldetik–, 6. artikuluan adierazitakoaren harira. Hortik abiatuta, KJKren aginduak aztertzen jarraituko dugu.

Hasteko, gogorarazi behar da zein den Erakundearen Zuzentasun Sistema osatzen duten kode honen eta gainerakoen xedea. KJKren 1.2 artikuluan ezartzen denaren arabera, helburua da «*Foru Administrazioaren eta haren sektore publiko instituzionaleko entitateen **azpiegitura etikoa sendotzea** (...) eta, era horretara, **Gipuzkoako herritarrek** administrazioaren, funtzio publikoaren eta erakundearen beraren edo haren parte diren entitateen zuzentasunean duten **konfiantza sendotzen dutela**».*

Beraz, kontua da herritarrek foru-administrazioan eta zerbitzu publikoan duten konfiantza finkatzea eta prebentzio sistema bat zehaztea, zuzentasuna bermatzeko eta interes publikoak lehenesteko, funtzio publikoak gauzatzean traba egin dezaketen beste interes batzuen aurrean.

KJK esparruan ezartzen diren balio eta printzipioetan sakonduz, aipamen berezia merezi du opariak edo antzekoak jasotzeari buruz adierazten duenak:

7.- Opariei uko egitea

***Uko egingo zaio** baldintza onuragarrietan enpresa edo entitate batek egiten duen edozein opari, mesede edo zerbitzuri, halakoak **ohitura sozialetatik eta adeitasunezkoetatik haragokoak direnean**.*

Ikus daitekeenez, ez da opari materialez soilik ari; aitzitik, mesede edo kortesiazko opari bat baino gehiagotzat har daitekeen edozein mesede edo jarrerari buruz ari da, oro har. Gogora dezagun esku artean dugun gaia Japoniarako bidai bat dela, gastu guztiak ordainduta; hasiera batean, enpresarentzat suposatzen duen kostua jakin gabe, enpresa handia bada seguruenik ez baita ehuneko handia izango, objektibotasunez badirudi eskuarki eta EEB honen arabera kortesiazko oparizat hartzen denaz harago doala (08/2018 eta 01/2019 Ebazpenak).

Jakina, asmo txarrik ez dagoela jotzen dugu, ez langile publikoaren aldetik, ez eta enpresaren aldetik ere; hala balitz, KJK esparruan jasotzen den beste kasu bat izango litzateke, eta argi eta garbi urratuko luke kodea (eroskeriari buruzko 7.2 artikulua). Baina bi alderdiek asmo onez jardun dutela oinarri hartuta ere, EEB honen ustez, esku artean dugun egoera ohitura sozialetik harago doa.

3.- Hasieran adierazi dugun moduan, gai honetan ere EPJK kodeak diona aztertu behar da. Kasu honetan ere, hasteko, kodearen helburua hartu behar da kontuan; hauxe dio:

1.- Helburua

(...)

b) Foru enplegu publikoaren eremuan azpiegitura etiko bat garatzea, foru langile publikoek euren funtzioak burutzean **eredugarritasun, objektibotasun eta bikaintasuna** nabarmenduko duena.

(...)

d) Foru enplegu publikoaren **inpartzialtasun, profesionaltasun, zuzentasun eta herritarren zerbitzuaren irudia** indartzea.

(...)

h) Balore etikoen eta jokabide arauen eta kudeaketa onaren eta jarduera profesionalaren printzipioak errespetatuz eta sustatuz **herritarrek foru langile publikoengan** eta ondorioz Foru Administrazioarengan eta bere sektore publikoko erakundeengan, zerbitzua ematen diotenei, **duten konfiantza publikoa indartzea**.

Helburu horretan oinarritzen da Erakundearen Zuzentasun Sistema osoa: herritarrek foru-erakundeetan, langileek zerbitzu publikoa emateko duten bokazioan eta funtzio publikoak gauzatzean interes pertsonalik ez izatean duten konfiantza sendotzea. Ildo horretan, EPJK kodean zuzentasunaren balioarekin lotutako jokabide arauak ezartzen dira (1.d) artikulua):

Zuzentasuna

(...)

d) *Era berean, euren lanpostu publikoagatik edo **euren funtzioak burutzean eragina izan dezakeen edozein abantaila ukatu** edo ekidingo dute, zuzenekoa edo zeharkakoa, edozein pertsona edo erakundeak proposatutakoa.*

(...)

Bestalde, Zintzotasuna eta Interesik eza balioek eta horiekin lotutako jokabide arauak funtsezko garrantzia dute ildo horretan (3. artikulua):

Zintzotasuna eta Interesik eza

(...)

g) ***Foru langile publikoek ez dute** oparirik, gonbidapenik, **bidaiarik**, janaririk edo konpentsazio ekonomikorik **onartuko** hitzaldiak emateagatik edo komunikabideetan parte hartzeagatik, berariaz euren lanpostuko berezko funtzioak gauzatzeari lotutako jarduerak direnean, eta modu berean ez dute euren **zintzotasuna zalantzan jar dezakeen** onurarik onartuko, edo **erabakiak hartzea baldintzatu dezakeen** edo baldintzatu dezakeela ematen duen bere eskumeneko gaietan parte hartuko (...).*

(...)

Izan ere, beste askotan aipatu dugun moduan, ikuspegi etikotik, ez juridikotik, zuzena izatea bezain garrantzitsua da zuzena ematea, herritarrek ez baitute izan behar inongo zalantza edo susmorik, foru-administrazioaren eta horren zerbitzari publikoen zuzentasun eta profesionaltasun irudia arriskuan jarriko duenik. Hain zuzen ere, etika legea betetzea baino gehiago da; ez dago legezko eragozpenik ekintza batzuen eta arlo publikoan aritzearen artean, baina, gizartearen aurrean, egoera horren eraginez funtzio publikoak gauzatzean nolabaiteko baldintzapena dagoela iruditze hutsagatik, zuhurra da beharrezko prebentzio neurriak hartzea.

Are gehiago kontratazioa bezain arlo sentikor eta zaugarrian, herritarrengan susmo gehien sortzen baititu eta, horregatik, berariaz azaltzen da EPJKren 3.h) artikuluan:

(...)

h) *Edozelan ere, foru langile publikoek, erakundearen irudia babesteko asmoz, **euren ardura publikoen eremu zehatzean kontratatuak izan diren edo objektiboki kontratatuak izan daitezkeen** enpresa edo partikularren opari, gonbidapen, **kongresuetan edo hitzaldietan** parte hartzeko eskaintzak **ukatuko** dituzte (...)*

(...)

Adierazitakoaren arabera, Erakundearen Etika Batzordeak, guztien adostasunarekin, ematen du hurrengo

EBAZPENA

Bakarra.- Kontratazio publikoari aplikatu beharreko Jokabide Kode eta Zuzentasun Institutuzionalaren esparruko 7. eta 9. artikuluetan, Gipuzkoako Foru Enplegu Publikoaren Etikaren eta Kudeaketa Onaren Kodearen 1. eta 3. artikuluetan eta Erakundearen Zuzentasun Sistemaren helburuei eta jokabide kodeei buruzko artikuluetan ezarritakoaren arabera, funtzionarioak Japoniako biltzarrean parte hartzeko gonbita onartzeak Erakundearen Zuzentasun Sistemaren balioak, printzipioak eta arauak urratzen ditu, eta, beraz, gonbitari uko egitea gomendatzen dugu.

Donostia, 2019ko maiatzaren 22a.

Erakundearen Etika Batzordeko burua,

Sin.: Imanol Lasa Zeberio